

บทบรรณาธิการ

ประเด็นเรื่องเพศ โดยเฉพาะการนิยามเพศเมื่อพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพแบบคู่ตรงข้ามระหว่าง “เพศหญิง” และ “เพศชาย” ได้ทำให้เกิดข้อถกเถียงที่ต่อเนื่องยาวนาน จนนำมาสู่คำอธิบายว่าเพศมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นหญิงรักหญิง (Lesbian) ชายรักชาย (Gay) กลุ่มที่รักได้ทั้งผู้ชาย และผู้หญิง (Bisexual) กลุ่มคนข้ามเพศ (Transgender) และกลุ่มคนที่พึงพอใจต่อเพศใดเพศหนึ่ง (Queer) โดยไม่ได้จำกัดในเรื่องเพศ และความรัก หรือที่นิยมเรียกกันว่า LGBTQ รวมไปถึงการมีเพศวิถี (Sexual Orientation) หรือความรู้สึก รสนิยมทางเพศ ความพึงพอใจทางเพศที่มีต่อบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน ซึ่งข้อถกเถียงดังกล่าวได้นำมาสู่งานวิชาการจำนวนมาก อาทิ ผู้เขียนลงสืบค้นจากฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทยด้วยคำว่า LGBTQ พบว่า มีบทความ และบทบรรณาธิการที่เกี่ยวข้องจำนวนถึง 71 ชิ้น

อย่างไรก็ตามบทความของคุณธนกร วรพิทักษานนท์กลับแสดงให้เห็นถึงข้อวิพากษ์ที่มีต่อแนวคิดดังกล่าว ที่มองว่า แม้ว่าเพศวิถีจะได้พยายามออกจากการกดทับของความเป็นเพศทางสรีระ เพื่อสร้างความเท่าเทียมทางเพศจนนำไปสู่การเกิดขึ้นของคำอธิบายเพศในลักษณะที่แตกต่างกันแล้วก็ตาม แต่ท้ายที่สุดแนวคิดบางแนวคิด โดยเฉพาะแนวคิดชายรักชาย ก็ไม่ได้ไปไกลกว่าแนวคิดเดิม ที่ยังคงแสดงให้เห็นถึงการสยบยอมต่ออำนาจเชิงโครงสร้าง อุดมคติสังคมเช่นเดิม บทความวิชาการชิ้นนี้จะช่วยให้ผู้อ่านได้กลับมาทบทวนองค์ความรู้ว่าด้วยเรื่องเพศ ได้เห็นถึงการประกอบสร้างชีวิตคู่ของกลุ่มคู่รักชายรักชาย รวมถึงการต่อรอง และการสยบยอมในการดำรงชีวิตคู่ของกลุ่มคู่รักเพศเดียวกัน

ทั้งนี้ต้องยอมรับว่ากลไกหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อให้เกิดการยอมรับเพศที่แตกต่าง และเพศวิถีที่หลากหลายก็คือ “สื่อสาธารณะ” สื่อมวลชนที่ดำเนินการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ แม้ว่าคุณอินทราณี ศรีบุญเรือง จะไม่ได้กล่าวถึงประเด็นเรื่องเพศโดยตรงในบทความของเธอ แต่บทความชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นทางอ้อมว่า “สื่อสาธารณะไทย” สามารถทำหน้าที่ในการเป็นสื่อได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านความเป็นอิสระ และด้านความเป็นกลาง รวมถึงในด้านอื่น ๆ นอกจากนี้บทความของอินทราณียังทำให้เราได้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทฤษฎีภูมิในการศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจไม่แพ้กัน

นอกจากนี้ผู้กระทำการอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะการขับเคลื่อนกฎหมาย และนโยบายต่าง ๆ ที่เอื้อต่อสิทธิ และเสรีภาพทางเพศตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และตามเจตนารมณ์ของประชาชน ก็คือ “ผู้แทนราษฎร” โดยบทความของคุณนิติธรรม จิตสงค์ ได้แสดงให้เห็นว่าระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นกลไกสำคัญตามระบอบประชาธิปไตยที่จะสะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของประชาชนทั้งฝ่ายเสียงข้างมาก และฝ่ายเสียงข้างน้อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการถอดบทเรียนจากต่างประเทศ ทั้งประเทศนอร์เวย์ ฟินแลนด์ สวีเดน เยอรมัน และนิวซีแลนด์ การเปรียบเทียบระบบผสมคู่ขนานตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2564 กับระบบเลือกตั้งตามสัดส่วน ได้นำมาสู่ข้อเสนอแนะที่มีต่อระบบการเลือกตั้งตามสัดส่วนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ซึ่งผู้อ่านสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากบทความชิ้นดังกล่าว

ยิ่งไปกว่านั้น กลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ในฐานะที่เป็นรากฐานของพลเมืองในระบบประชาธิปไตยที่เคารพสิทธิของตนเอง และสิทธิของผู้อื่น ได้แก่ กลุ่มเด็ก และเยาวชน อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ผลกระทบของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของประชาชนในกลุ่มดังกล่าว ทั้งผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจด้านการเรียน และด้านการทำงานในอนาคต ซึ่งบทความของคุณตริณัฐ ไพทยานต์วิจิตร และคุณสรลลขนา ธิติสุวรรณ ได้แสดงให้เห็นสภาพปัญหาดังกล่าวในกลุ่มของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา ซึ่งอาจเป็นภาพสะท้อนสภาพปัญหากำหนดเกิดขึ้นกันเด็ก และเยาวชนในกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งภาครัฐ และภาคส่วนต่าง ๆ ควรออกมาแก้ไขอย่างจริงจัง

ดังนั้นบทความทั้ง 4 บทความที่ท่านจะได้อ่านต่อไปนี้ แม้จะเป็นบทความที่มีประเด็นที่แตกต่างกัน แต่กลับมีจุดร่วมกันบางประการ ด้วยเหตุนี้กองบรรณาธิการวารสารสังคมวิจัยและพัฒนาจึงคาดหวังว่าวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน

ทงไผ่ ทงปน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงชัย ทองปาน

บรรณาธิการ